

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA UTAWALA, KATIBA NA SHERIA

**TAARIFA YA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA UTAWALA, KATIBA
NA SHERIA KUHUSU UTEKELEZAJI WA BAJETI YA OFISI YA WAZIRI
MKUU, SERA, BUNGE NA URATIBU KWA MWAKA WA FEDHA
2024/2025 PAMOJA NA MAONI YA KAMATI KUHUSU
MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA OFISI
HIYO KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026**

APRILI, 2024

YALIYOMO

SEHEMU YA KWANZA	1
1.0 UTANGULIZI	1
1.1. Maelezo ya Awali	1
1.2. Msingi wa Uchambuzi	2
1.3. Mawanda ya Uchambuzi	3
SEHEMU YA PILI	4
2.0 MATOKEO YA UCHAMBUZI NA TATHIMINI	4
2.1 Ufafanuzi wa Jumla	4
2.2 Uchambuzi wa Makusanyo ya Maduhuli	4
2.3 Uchambuzi wa Matumizi ya Bajeti	8
2.3.1 Fungu Na. 37 - Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu	8
2.3.2 Fungu Na. 25 - Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu	9
2.3.3 Fungu Na. 27 - Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	9
2.3.4 Fungu Na. 91 - Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya	10
2.3.5 Fungu Na. 61 – Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi	11
2.4 Tathmini ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo	13
2.4.1 Mradi Na. 6389: Ujenzi wa Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa, Dodoma	14
2.4.2 Mradi Na. 4937: Ujenzi wa Kiwanda cha Uchapaji Nyaraka za Serikali, Dodoma.	15
2.4.3 Mradi Na. 4937: Ujenzi wa Kituo cha Taifa cha Utengamano, Dodoma	16
2.5 Utekelezaji wa Maoni, Ushauri na Mapendekezo ya Kamati	17
SEHEMU YA TATU	18
3.0 UCHAMBUZI WA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026	18
3.1 Maduhuli	18
3.2 Matumizi ya Kawaida	19
3.3 Miradi ya Maendeleo	20
SEHEMU YA NNE	23
4.0 MAONI NA USHAURI WA KAMATI	23
4.1 Maoni ya Jumla	23
4.2 Ushauri Mahsusi Fungu kwa Fungu	23
4.2.1 Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu	23
5.0 HITIMISHO	24

ORODHA YA MADEJEDWALI

JEDWALI NA. 1: MAKUSANYO YA MADUHULI 2024/2025	7
JEDWALI NA. 2: MCHANGANUO WA MATUMIZI YA KAWAIDA 2024/2025	12
JEDWALI NA. 3: MCHANGANUO WA BAJETI YA MAENDELEO 2024/2025	12
JEDWALI NA. 4: MIRADI YA MAENDELEO ILIYOTENGEWA FEDHA 2024/2025 ...	14
JEDWALI NA. 5: MADUHULI KWA MWAKA 2025/2026.....	18
JEDWALI NA. 6: MCHANGAUO WA BAJETI YA MAENDELEO 2025/2026.....	21

**TAARIFA YA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA UTAWALA, KATIBA
NA SHERIA KUHUSU UTEKELEZAJI WA BAJETI YA OFISI YA WAZIRI
MKUU, SERA, BUNGE NA URATIBU KWA MWAKA WA FEDHA
2024/2025 PAMOJA NA MAONI YA KAMATI KUHUSU
MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA OFISI
HIYO KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026**

SEHEMU YA KWANZA

1.0 UTANGULIZI

1.1. Maelezo ya Awali

Mheshimiwa Spika, kwa mujibu wa **Kanuni ya 118 (9)** ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Februari, 2023, naomba kuwasilisha Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Utawala, Katiba na Sheria Kuhusu Utekelezaji wa Bajeti ya Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu kwa Mwaka wa Fedha 2024/2025 pamoja na maoni ya Kamati Kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi hiyo kwa Mwaka wa Fedha 2025/2026.

Mheshimiwa Spika, ili kukidhi matakwa yaliokusudiwa na Kanuni ya 118 (9) ya Kanuni za Bunge, Taarifa hii imegawanyika katika sehemu zifuatazo: -

- a) Sehemu ya Kwanza inatoa maelezo ya jumla kuonesha msingi na muundo wa taarifa pamoja na namna Kamati ilivyofanya kazi;
- b) Sehemu ya Pili inahusu uchambuzi wa utekelezaji wa bajeti kwa kuangalia makusanyo ya maduhuli, mwenendo wa upatikanaji wa fedha za Bajeti, utekelezaji wa miradi ya maendeleo na uzingatiaji wa ushauri na maoni ya Kamati;
- c) Sehemu ya tatu inahusu uchambuzi wa Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2025/2026;
- d) Sehemu ya Nne inahusu majumuisho ya maoni na ushauri wa Kamati; na
- e) Sehemu ya tano ni Hitimisho.

1.2. Msingi wa Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, Msingi wa Kamati kufanya uchambuzi wa Taarifa ya Utekelezaji wa Bajeti na Makadirio ya Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu ni kwa mujibu wa Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Februari, 2023. Kifungu cha 6(2)(c) kikisomwa kwa pamoja na Kifungu cha 7 (1)(a) cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Kudumu za Bunge, zinatambua jukumu la Kamati hii kufanya uchambuzi huo. Aidha, Kanuni ya 118(4) ya Kanuni za Kudumu za Bunge imeweka masharti yanayotaka Taarifa ya Utekelezaji na Makadirio ya Ofisi hii kuchambuliwa na Kamati kabla ya

kujadiliwa Bungeni. Naomba kulitaarifu Bunge lako tukufu kuwa masharti hayo yamezingatiwa.

1.3. Mawanda ya Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, Katika uchambuzi huo, Kamati ilipitia jumla ya mafungu matano (5) ambayo ni: -

- a) **Fungu 25** - Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu,
- b) **Fungu 37** - Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu,
- c) **Fungu 27** - Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa,
- d) **Fungu 61** – Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi,
- e) **Fungu 91** – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya

SEHEMU YA PILI

2.0 MATOKEO YA UCHAMBUZI NA TATHIMINI

2.1 Ufafanuzi wa Jumla

Mheshimiwa Spika, matokeo ya uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji wa Bajeti na Makadirio ya Mapato na Matumizi yanaweka msingi wa ushauri wa Kamati kuhusu hoja hii ya Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu. Kwa sababu hiyo, ili kuwezesha ufuatiliaji mzuri wa wasilisho hili, naomba kubainisha mambo makuu manne yaliyochambuliwa kama ifuatavyo; -

- (a) Makusanyo ya maduhuli;
- (b) Mwenendo wa Upatikanaji wa fedha za Bajeti ya Matumizi ya kawaida na Bajeti ya Maendeleo;
- (c) Taarifa ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo chini ya Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu; na
- (d) Uzingatiaji wa Maazimio ya Bunge.

2.2 Uchambuzi wa Makusanyo ya Maduhuli

Mheshimiwa Spika, Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu ililenga kukusanya maduhuli ya jumla ya **Sh. 12,056,000,000.00**, kati ya fedha hizo **Fungu Na. 37** - Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu ililenga kukusanya **Sh. 12,000,000,000.00**, **Fungu Na. 61** – Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi ililenga kukusanya **20,000,000.00** na **Fungu Na. 27** -

Ofisi ya Msajili wa vyama vya Siasa ililenga kukusanya **36,000,000.00.**

Mheshimiwa Spika, uchambuzi wa mwenendo wa ukusanyaji wa maduhuli unaonesha yafuatayo: -

(a) **Fungu 61** – Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi hadi kufika Mwezi Februari, 2025 imekusanya kiasi cha Sh. **34,400,876.33** sawa na **asilimia 172** ya lengo la Makusanyo. Fungu 61 limevuka malengo ya makusanyo ya maduhuli kutokana na bakaa ya fedha kutoka Halmashauri kufuatia chaguzi ndogo zilizofanyika

(b) **Fungu 37**-Ofisi ya waziri Mkuu hadi kufikia Mwezi Februari,2025 imekusanya kiasi cha **Shilingi 2,979,053,075.09** sawa na **asilimia 25** ya lengo. Aidha Kamati ilitaarifiwa kwamba mpka kufika mWisho wa mwezi Machi Fungu hili litakuwa limeweza kufikia lengo la ukusanyaji kutokana na malipo yanayotarajiwa kupokelewa kutokana na kazi mbalimbali za uchapaji ikiwemo uchapaji wa nyaraka za uchaguzi wa Serikali za Mitaa

Mheshimiwa Spika naomba kulitaarifu Bunge lako tukufu kwamba hadi ilipofika Aprili 2024 Fungu hili limekusanya jumla **Sh. 16,218,550,475.09** sawa na

asilimia 135.1 ya lengo ambayo ilikua ni **Sh. 12,000,000,000.00**

- (c) **Fungu 27** - Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa haijafikia lengo la makusanyo kwa kuwa hadi kufika Februari 2025 hakukua na chama kilichokuwa kimesajiliwa kutokana na sababu mbalimbali ikiwemo kutotimiza masharti ya kupata usajili. Na kwakuwa chanzo cha maduhuli kwa fungu hili ni usajili wa vyama vya siasa na tozo za uvunjaji wa sheria za gharama za uchaguzi, Hivyo hadi kufika Februari 2025 hakuna ada ya usajili wa vyama iliyolipwa wala Tozo iliyolipwa na chama chochote cha siasa.

Mheshimiwa Spika, Kamati inatoa pongezi kwa Ofisi ya Waziri Mkuu kupitia **Fungu 61** na **Fungu 37** ambayo yamevuka makadirio ya ukusanyaji wa maduhuli kwa kipindi cha Julai 2024 hadi Februari 2025. Aidha Kamati ina maoni kuwa, kutokuwepo na makusanyo ya maduhuli kwa mwaka wa fedha unaoisha kupitia Fungu 27 - Ofisi ya Msajili wa vyama vya siasa inaweza kutafsiriwa kwamba malengo ya ukusanyaji yaliyowekwa hayakuwa halisi, au vyanzo vya maduhuli vilivyoanishwa havikuwa vya uhakika na si endelevu. Kwa msingi

huo, ni vyema Wizara na taasisi zake zote kuzingatia uhalisia wa makadirio ya makusanyo ya maduhuli kwa kila mwaka.

Aidha, mchanganuo wa maduhuli kwa kila fungu unaoneshwa katika **Jedwali Na. 1.**

JEDWALI NA. 1: MAKUSANYO YA MADUHULI 2024/2025

FUNGU	MAKADIRIO YA MAKUSANYO YA MADUHULI KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025	MAKUSANYO YA MADUHULI HADI KUFIKIA FEBRUARI, 2025	ASILIMIA YA MAKUSANYO
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu	12,000,000,000.00	16,218,550,475.09	135.1
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	20,000,000.00	34,400,876.33	172
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	36,000,000.00	0	0
JUMLA KUU	12,056,000,000.00	16,252,951,351.42	134.8

Chanzo: Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati

2.3 Uchambuzi wa Matumizi ya Bajeti

2.3.1 Fungu Na. 37 - Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2024/2025, fungu hili liliidhinishiwa jumla ya **Sh. 33,853,979,000.00**, kati ya fedha hizo **Sh. 33,568,723,595.66** ilitengwa kwa Matumizi ya Kawaida, ambapo **Sh. 6,932,937,000.00** ni Mishahara na **Sh. 26,921,042,000.00** ni kwa ajili ya Matumizi mengineyo. Aidha, **Sh. 6,504,205,000.000** ilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo, kati ya fedha hizo **Sh. 1,235,635,000.00** ni fedha za ndani kwa ajili ya Ujenzi wa Kiwanda cha Kupiga Chapa cha Serikali Dodoma na **Sh. 5,358,184,000.00** ni fedha za nje kwa ajili ya uratibu wa Programu ya kuendeleza Kilimo na Uvuvi.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2025 Fungu hili lilipokea jumla ya **Sh. 33,853,979,000.00** Kati ya fedha hizo, **Sh. 33,568,723,598.00** sawa na **asilimia 99** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na **Sh. 4,134,688,614.00** sawa na **asilimia 63.5** na **Sh. 9,581,746,252.98** zilipokelewa kwa ajili ya miradi ya Maendeleo ambapo **Sh. 2,899,053,614.00** zilizopokelewa kwa ajili ya kuendeleza programu ya kilimo na Uvuvi na **Sh. 6,681,692,638.98** zilipokelewa kwa ajili ya utekelezaji wa ujenzi wa kiwanda kati ya **Sh. 5,268,570,000.00** zilipokelewa nje ya bajeti kwa ajili ya ununuzi wa mashine na malighafi zitakazotumika katika shughuli za uchapaji.

2.3.2 Fungu Na. 25 - Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2024/2025, Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 26,191,548,000.00** kwa ajili ya matumizi ya Kawaida; kati ya fedha hizo **Sh. 1,687,420,000.00** ilitengwa kwa ajili ya Mishahara na **Sh. 24,504,128,000** ilitengwa kwa ajili ya Matumizi mengineyo. **Mheshimiwa Spika**, Hadi kufikia Februari, 2025 Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu ilipokea jumla ya **Sh. 18,283,632,333.36** sawa na **asilimia 70** kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida, Kati ya fedha hizo, **Sh. 17,265,333,333.36** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi mengineyo na **Sh. 1.018,299,000.00** zilipokelewa kwa ajili ya Mishahara.

2.3.3 Fungu Na. 27 - Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2024/2025, Ofisi ya Msajili wa vyama vya Siasa iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 28,039,773,000.00**, kati ya fedha hizo **Sh. 17,563,000,000.00** ilitengwa kwa Matumizi ya Kawaida, ambapo **Sh. 1,181,418,000.00** ni Mishahara na **Sh. 9,295,355,000.00** ni kwa ajili ya Matumizi mengineyo na **Sh. 17,563,000,000** ilitengwa kwa ajili ya Ruzuku ya Vyama vya Siasa. Aidha, **Sh. 940,000,000** ilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2025 Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa ilipokea jumla ya **Sh. 20,076,947,904.32**

kati ya fedha hizo, **Sh. 11,708,666,664.00** sawa na **asilimia 66** zilipokelewa kwa ajili ya matumizi ya Kawaida, Kati ya fedha hizo, **Sh. 7,655,003.512.32** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi mengineyo na **Sh. 713,277,728.00** zilipokelewa kwa ajili ya Mishahara

Aidha Sh. na **Sh. 940,000,000** sawa na **asilimia 100** zilipokelewa kwa ajili ya miradi ya Maendeleo.

2.3.4 **Fungu Na. 91 - Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya.**

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2024/2025, Mamlaka ya kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 17,377,232,000.00**, kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida; kati ya fedha hizo **Sh. 4,657,413,000.00** ilitengwa kwa ajili ya Mishahara na **Sh. 12,719,819,000.00** ilitengwa kwa ajili ya Matumizi mengineyo. Aidha, **Sh. 1,314,506,000.00** ilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo

Mheshimiwa Spika, Hadi kufikia Februari, 2025 Ofisi hiyo ilipokea jumla ya **Sh. 13,747,017,156.69** sawa na **asilimia 79**, Kati ya fedha hizo, **Sh. 11,016,051,326.69** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi mengineyo na **Sh. 2,730,965,830.00** zilipokelewa kwa ajili ya Mishahara.

2.3.5 Fungu Na. 61 – Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2024/2025, Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 9,720,901,000.00**, kwa ajili ya matumizi ya Kawaida; kati ya fedha hizo **Sh. 5,576,181,000.00** ilitengwa kwa ajili ya Matumizi Mengineyo, na **Sh. 4,144,720,000.00** ni Mishahara. Aidha, **Sh. 167,617,818,000.00** ilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2025 Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi ilipokea jumla ya **Sh. 5,392,409,539.01** sawa na **asilimia 55** ya fedha iliyoidhinishwa, Kati ya fedha hizo, **Sh. 2,901,339,464.00** zilipokelewa kwa ajili ya Mishahara na **Sh. 2,491,070,075.01** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida, na Jumla ya **Sh. 195,264,401,151** zilipokelewa kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo, Aidha **Sh. 27,646,583,151** zilipokelewa nje ya ukomo wa bajeti ya maendeleo kwa ajili ya uratibu na na uboreshaji wa daftari la kudumu la wapiga kura

Mchanganuo wa fedha hizo kwa taasisi za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu ni kama inavyoonekana katika Jedwali Na. 2 na Jedwali Na. 3.

**JEDWALI NA. 2: MCHANGANUO WA MATUMIZI YA KAWAIDA
2024/2025**

FUNGU	FEDHA YA MATUMIZI YA KAWAIDA ILİYOTENGWA KWA MWAKA 2024/2025	FEDHA YA MATUMIZI YA KAWAIDA ILİYOPKELEWA HADI KUFIKIA FEBRUARI, 2025	ASILIMIA YA MAPOKEZI
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	33,853,979,000	33,568,723,598	70
Fungu 25 – Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu	26,191,548,000	18,283,632,333	80
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	25,039,773,000	20,076,947,904	99
Fungu 91 – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya	17,377,232,000	13,747,017,156	55
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	9,720,901,000	5,392,409,539	79
JUMLA KUU	112,183,433,00 0	91,068,730,527.00	81

Chanzo: Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati

**JEDWALI NA. 3: MCHANGANUO WA BAJETI YA MAENDELEO
2024/2025**

FUNGU	FEDHA YA MAENDELEO ILİYOTENGWA KWA MWAKA 2024/2025	FEDHA YA MAENDELEO ILİYOPKELEWA HADI KUFIKIA FEBRUARI, 2025	ASILIMIA YA MAPOKEZI
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	6,504,205,000	9,580,746,252	147.3
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	940,000,000	0	0
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	167,617,818,00 0	195,264,401,151	116.5
Fungu 91 – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya	1,314,506,000	0	0
JUMLA KUU	176,376,529,00 0	204,845,147,403.00	116

Chanzo: Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati

Mheshimiwa Spika, Kwa ujumla, mwenendo wa upatikanaji wa fedha katika Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu ni wa kuridhisha, isipokuwa katika **Mradi Na. 5510: Programu ya Ujenzi wa Kituo cha Taifa cha Utengamao** ambapo hadi kufikia Februari, 2025 mradi huu ulikua haujapokea fedha kwa ajili ya utekelezaji wake.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa changamoto ya mradi kutopokea fedha inatokana na kutokukamilika kwa taratibu za umiliki wa eneo la mradi huo lililopo eneo la Itega, jijini Dodoma.

2.4 **Tathmini ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo**

Mheshimiwa Spika, wakati Waziri Mkuu alipowasilisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi yake kwa Mwaka wa Fedha 2024/2025 aliidhinishiwa jumla ya **Sh 176,376,529,000** kwa Miradi ya Maendeleo katika Sekta zinazosimamiwa na Kamati. Mchanganuo wa fedha hizo unaonekana katika Jedwali Na. 4

**JEDWALI NA. 4: MIRADI YA MAENDELEO ILIYOTENGEWA FEDHA
2024/2025**

FUNGU	NAMBA NA JINA LA MRADI	FEDHA YA MAENDELEO ILİYOTENGWA KWA MWAKA 2024/2025
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	NA. 4429 Programu ya Kuendeleza Kilimo na Uvuvi	4,108,560,000
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	NA. 4937 Ujenzi wa Kiwanda cha Uchapaji Nyaraka za Serikali	1,880,000,000
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	NA. 6389 Ujenzi wa jengo la Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa Dodoma	940,000,000
Fungu 61 – Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi	NA. 6583 Program ya kusaidia Uchaguzi Tanzania	167,617,818,000
Fungu 91 – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya	NA. 5510 Ujenzi wa Kituo cha Taifa cha utengamao	1,314,506,000
JUMLA KUU		176,376,529,000

***Chanzo:** Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati*

Mheshimiwa Spika, Kamati ilitembelea miradi mitatu (3) kati ya mitano (5) inayosimamiwa na Wizara na kuchambua utekelezaji wa miradi hiyo kama ifuatavyo:-

2.4.1 Mradi Na. 6389: Ujenzi wa Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa, Dodoma.

Mheshimiwa Spika, mradi huu wa ujenzi wa jengo la Ofisi ya Msajili lenye jumla ya ghorofa sita (06) wenye thamani ya **shilingi 20,431,828,643.50** ulianza tarehe 05/02/2022 na Ulitarajiwa kukamilika tarehe 25/05/2023.

Mheshimiwa Spika, kutokana na changamoto mbalimbali ikiwemo kuchelewa kwa upatikanaji wa kibali cha ujenzi,

kuchelewa kwa michoro ya ujenzi na kuchelewa kwa malipo ya wakandarasi kulipelekea ujenzi kuchelewa na hivyo kusogezwa mbele hadi tarehe 31/03/2025. Aidha Kamati ilielezwa kuwa uwezekano wa mradi kukamilika tarehe 31/03/2025 ni mdogo kutokana na uhaba wa malighafi za ujenzi zinazoagizwa kutoka nje ya nchi na hivyo Mkandarasi ameomba kuongezewa miezi sita kukamilisha ujenzi wa mradi.

2.4.2 Mradi Na. 4937: Ujenzi wa Kiwanda cha Uchapaji Nyaraka za Serikali, Dodoma.

Mheshimiwa Spika, Ujenzi wa kiwanda hiki kwa awamu ya kwanza unahusisha ujenzi wa jengo kiwanda cha uchapishaji wa nyaraka, jengo la utawala, uzio na kazi za nje ambao ulianza tarehe 25 Machi, 2022 na ulitarajiwa kukamilika ndani ya miezi kumi na mbili(12) kwa gharama ya **shilingi 2,292,745,444.82.**

Mheshimiwa Spika, Awamu ya pili ya mradi ni kuendelea kwa ujenzi wa Jengo la Utawala na kazi za nje(Hard and Soft Scaping) ambao ulianza tarehe 1/03/2023 na ulitarajiwa kukamilika tarehe 29 Machi 2024 kwa gharama ya **Sh. 5,015,000,000.00;** Kamati ilielezwa kwamba sababu za kuchelewa kukamilika kwa mradi kunatokana na sababu mbalimbali ikiwemo ucheleweshwaji wa malipo ya Mkandarasi hivyo kupunguza kasi ya utekelezaji wa mradi.

Mheshimiwa Spika sambamba na Ujenzi Hadi kufikia Machi 2025 Serikali imeshanunua mashine nane (8) za uchapaji na kukatia karatasi na hadi Kamati inatembelea mradi huo tarahе 17 Machi 2025 ilikuta tayari Mashine moja ya kukatia karatasi kuwa imeshasimikwa na Serikali iliahidi kwamba hadi kufika Aprili 2025 mashine saba (7) zilizobaki zitakuwa zimekamilika kusimikwa na itakuwa ni baada ya kukamilika kwa mfumo wa umeme ambao unaendelea kuwekwa.

Mheshimiwa Spika, Kujengwa kwa kiwanda hiki kutawezesha nyaraka za Serikali za siri na za wazi kuchapishwa na Idara ya Mpiga Chapa Mkuu wa Serikali kwa ubora na kwa wakati. Jambo hili litachochea kuongezeka kwa usiri na ubora wa nyaraka za Serikali. Aidha, pindi kiwanda kitakapoanza kazi, kitaongeza maduhuli ya Serikali kupitia Idara ya Mpiga chapa Mkuu wa Serikali kutoka wastani **Sh. 2,000,000** kwa mwaka hadi kufikia **Sh. 2,000,000,000** kwa mwaka.

2.4.3 **Mradi Na. 4937: Ujenzi wa Kituo cha Taifa cha Utengamao, Dodoma.**

Mheshimiwa Spika, Kwa mujibu wa mkataba wa mradi wa Ujenzi Kituo cha Taifa cha Utengamao unatarajiwa kugharimu **Shilingi 5,666,515,760.00** ambao unatarajiwa kukamilika 15 Septemba 2025.

Mheshimiwa Spika hadi kamati inatembelea mradi huu mnamo yatehe 17 machi 2025 tayari Mkandarasi na Mshauri elekezi walikuwa wameshakabidiwa mradi na kazi za awali ikiwemo kusafisha eneo la mradi zilikua zimekwisha kuanza.

Mheshimiwa Spika Kujengwa kwa Kituo hiki cha Utengamao kutapunguza matumizi ya Serikali katika kutibu waraibu wa dawa za kulevya kwakuwa kila mwaka serikali inatumia **Shilingi 517,000,000,000.00** kwa ajili ya ununuzi wa dawa za methadone zinazotumiwa na waraibu wa dawa za kulevya. Hivyo ni maoni ya Kamati kwamba Serikali ihakikishe inapeleka fedha za mradi kwa wakati ili kuwezesha Kituo hiki kuanza kutoa huduma kwa wananchi na pia kupunguza gharama kwa serikali kuhudumia waraibu.

2.5 Utekelezaji wa Maoni, Ushauri na Mapendekezo ya Kamati

Mheshimiwa Spika, wakati wa uchambuzi wa Bajeti ya Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu kwa Mwaka wa Fedha 2024/2025, Kamati ilitoa maoni, ushauri na mapendekezo mbalimbali ili kuboresha utekelezaji wa Bajeti ya Ofisi hiyo. Naomba kulitaarifu Bunge lako tukufu kwamba kwa sehemu kubwa Serikali imezingatia maoni na ushauri wa Kamati.

SEHEMU YA TATU

3.0 UCHAMBUZI WA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026

3.1 Maduhuli

Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2025/2026 Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu inaomba kuidhinishiwa kukusanya jumla ya **Sh. 12,100,000,000** ikilinganishwa na **Sh. 12,056,000,000** katika Mwaka wa Fedha 2024/2025 kama ambavyo imeainishwa katika Jedwali Na. 5. Hii ni na sawa na ongezeko la **asilimia 0.3** ukilinganisha na makadirio ya makusanyo ya maduhuli kwa mwaka unaoisha.

JEDWALI NA. 5: MADUHULI KWA MWAKA 2025/2026

FUNGU	MAKADIRIO YA MAKUSANYO YA MADUHULI KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025	MAKADIRIO YA MAKUSANYO YA MADUHULI KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	12,000,000,000	12,000,000,000
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	36,000,000	0
Fungu 61 – Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi	20,000,000	100,000,000
JUMLA KUU	12,056,000,000	12,100,000,000

Chanzo: Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu na Usanifu wa Kamati

Mheshimiwa Spika, Kamati ina maoni kwamba, ongezeko la makadirio ya makusanyo ya maduhuli kwa Mwaka wa Fedha 2025/2026 kwa Fungu 61 inaakisi azma ya Serikali kuongeza wigo wa mapato yake. Aidha, Ongezeko hilo

litachangiwa na makusanyo yanayotarajiwa kutoka Fungu 61- Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi ambayo yatatokana na Uchaguzi Mkuu unaotarajiwa kufanyika Oktoba mwaka huu.

3.2 Matumizi ya Kawaida

Mheshimiwa Spika, Katika Mwaka wa Fedha 2025/2026 Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge, Uratibu pamoja na taasisi zilizo chini yake inaomba kuidhinishiwa jumla ya **Sh. 514,828,552,000.00** Ikiwa ni Fedha za Matumizi ya Kawaida, kati ya fedha hizo **Sh. 21,344,130,000** ni mishahara, **Sh. 17,563,000,000** ni ruzuku kwa vyama vya Siasa na **Sh. 116,479,938,000** ni matumizi mengineyo, na **Sh. 377,004,484,000** ni kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo kama ambavyo imechanganuliwa katika Jedwali Na. 5

JEDWALI NA. 5 – Mchanganuo wa Matumizi ya Kawaida 2025/2026

FUNGU	MISHAHARA	MATUMIZI MENGINEYO	RUZUKU	JUMLA YA MATUMIZI YA KAWAIDA
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	8,369,915,000	34,594,068,000	0	42,963,983,000
Fungu 25 – Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu	1,630,183,000	28,116,731,000	0	29,746,914,000
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	1,321,730,000	30,015,739,000	17,563,000,000	48,900,469,000
Fungu 91 – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya	5,073,567,000	18,037,814,000	0	23,111,381,000
Fungu 61 – Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi	4,948,735,000	5,715,586,000	0	10,664,321,000
JUMLA KUU	21,344,130,000	116,479,938,000	17,563,000,000	145,787,068,000

Chanzo: Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati

Mheshimiwa Spika, Bajeti ya Matumizi ya Kawaida katika Mwaka wa Fedha 2025/2026 imeongezeka kwa **asilimia 23** ukilinganisha na Mwaka wa Fedha unaoisha ambapo bajeti ya Matumizi ya kawaida ndani ya ukomo bajeti ilikuwa **Sh. 112,183,433,000.00**. Kamati imebaini kwamba, moja kati ya sababu ya ongezeko hili ni maoni ya Kamati kwamba Serikali ipange bajeti kulingana na mahitaji halisi. Aidha, ongezeko hilo linaakisi mahitaji ya kifedha kulingana na sababu mbalimbali za kiuchumi ikiwemo kupanda kwa bei ya bidhaa na huduma.

Hata hivyo, Kamati inashauri Serikali kuhakikisha kwamba fedha zinazoombwa zinatumika vizuri. Na ili kuhakikisha hili linatekelezwa ipasavyo, Kamati inaishauri Serikali kuhakikisha kwamba inawasilisha mbele ya kamati taarifa mbalimbali za utekelezaji wa bajeti kwa mujibu wa Sheria.

3.3 Miradi ya Maendeleo

Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2025/2026 Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu inaomba kuidhinishiwa jumla ya **Sh. 377,004,484,000** kwa ajili ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo. Kati ya fedha hizo, **Sh. 370,237,705,000.00** ni fedha za ndani, na **Sh. 6,766,779,000.00** ni fedha za nje.

Mheshimiwa Spika, bajeti ya maendeleo katika Mwaka wa Fedha 2025/2026 imeongezeka kwa **Sh. 1,319,946,000** sawa

na **asilimia 16.77** ukilinganisha na bajeti ya Mwaka wa Fedha unaoisha, sababu ya ongezeko hilo imechangiwa na ongezeko la bajeti ya kukamilisha mradi wa ujenzi wa kiwanda cha uchapaji nyaraka za Serikali Dodoma kwa fedha za ndani, Kama ambavyo imechanganuliwa katika **Jedwali Na. 6.**

JEDWALI NA. 6 – Mchanganuo wa Bajeti ya Maendeleo 2025/2026

JEDWALI NA. 6: MCHANGAUO WA BAJETI YA MAENDELEO 2025/2026

FUNGU	NAMBA NA JINA LA MRADI	BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026	
		FEDHA ZA NDANI	FEDHA ZA NJE
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	NA. 6575 Mradi wa Kuimarisha uwezo wa nchi wa kujiandaa na maafu		200,600,000.
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	NA. 4937 Ujenzi wa Kiwanda cha uchapaji nyaraka za Serikali Dodoma	741,381,000	0
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	NA. 4429 Programu ya Kuendeleza Kilimo na Uvuvi		6,566,179,000.
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	NA. 6389 Ujenzi wa jingo la Ofisi ya Msajili wa vyama vya Siasa Zanzibar	564,000,000	
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	NA. 6583 Programu ya Kusaidia Uchaguzi Tanzania	367,617,818,000	0
Fungu 91 – Mamlaka ya Kudhibiti na kupambana na Dawa za kulevya	NA. 6583 Ujenzi wa Kituo cha taifa cha Utengamao	1,314,506,000	
Jumla Ndogo		370,237,705,000	6,766,779,000
JUMLA KUU		377,004,484,000	

Chanzo: Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati

Mheshimiwa Spika, Kamati inapongeza jitihada za Serikali kuendelea kupanga bajeti ili kutekeleza miradi mingi zaidi kwa kutumia fedha za ndani jambo ambalo limekua likisisitizwa na Kamati na Bunge lako kwa ujumla.

SEHEMU YA NNE

4.0 MAONI NA USHAURI WA KAMATI

4.1 Maoni ya Jumla

Mheshimiwa Spika, kwa kuzingatia majadiliano ya kina kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu kwa Mwaka wa Fedha 2025/2026 Kamati inatoa maoni, ushauri na mapendekezo ya jumla kwa mafungu yote kama ifuatavyo: -

- i) Serikali ijiwekee malengo ya ukusanyaji maduhuli ambao yanaakisi uwezo wa ukusanyaji, na hali halisi ya vyanzo vya mapato.
- ii) Serikali ihakikishe kwamba inatoa kwa wakati Fedha za Maendeleo na Matumizi Mengineyo ili kuwezesha Wizara hii, taasisi na idara zilizo chini yake zinatekeleza majukumu yake kwa wakati na kwa ufanisi.

4.2 Ushauri Mahsusi Fungu kwa Fungu

4.2.1 Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu

- i) Serikali ihakikishe kwamba, fedha za Mradi Na. 4429 Programu ya Kuendeleza Kilimo na Uvuvi unatekelezwa kikamilifu ili kuwa na Tija kwa Taifa

- ii) Serikali ihakikishe kwamba Ujenzi wa Kiwanda cha Uchapishaji wa Nyaraka za Serikali unakamilika kwa wakati na Mashine za uchapaji zinasimikwa kwa wakati ili kuwezesha Kiwanda kutekeleza majukumu yake.
- iii) Serikali ihakikishe kwamba Kiwanda cha kupiga Chapa kinakamilika na nyaraka zote muhimu za Serikali zinachapwa na kiwanda hiko.

5.0 HITIMISHO

Mheshimiwa Spika, napenda kukushukuru wewe binafsi, Naibu Spika na Wenyevidi wote wa Bunge kwa Uongozi wenu na kutupatia nafasi ya kuwasilisha taarifa hii. Napenda kuwashukuru Wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Utawala, Katiba na Sheria ambao maoni, ushauri na ushirikiano wao umewezesha Kamati kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi wa hali ya juu na hatimaye kukamilika kwa taarifa hii. Naomba majina yao yaingizwe kwenye taarifa rasmi za Bunge kama yalivyowasilishwa.

1. Mhe. Dkt. Joseph Kizito Mhagama, Mb. – **Mwenyekiti**
2. Mhe. Florent Laurent Kyombo, Mb. – **M/Mwenyekiti**
3. Mhe. Abdullah Ali Mwinyi, Mb.
4. Mhe. Rashid Abdallah Shangazi, Mb.
5. Mhe. Wanu Hafidh Ameir, Mb.

6. Mhe. Edward Olelekaita Kisau, Mb.
7. Mhe. Boniphace Nyangindu Butondo, Mb.
8. Mhe. Dkt. Alice Karungi Kaijage, Mb.
9. Mhe. Aziza SleyumAlly, Mb.
10. Mhe. Jonas Van Zeeland, Mb.
11. Mhe. Selemani Jumanne Zedi, Mb.
12. Mhe. Seif Khamis Said Gulamali, Mb.
13. Mhe. Salum Mohammed Shaafi, Mb.
14. Mhe. Yahya Omary Massare, Mb.
15. Mhe. Agnesta Lambert Kaiza, Mb.
16. Mhe. Abeid Ighondo Ramadhani, Mb.
17. Mhe. Suma Ikenda Fyandomo, Mb.
18. Mhe. Hussein Nassor Amar, Mb.
19. Mhe. Ahmed Juma Ngwali, Mb.
20. Mhe. Omar Issa Kombo, Mb.
21. Mhe. Joseph Anania Tadayo, Mb.
22. Mhe.Dkt. Oscar Ishengoma kikoyo, Mb.

Mheshimiwa Spika, kwa niaba ya Wajumbe wa Kamati naomba nichukue fursa hii kumpongeza Mhe. Kassim Majaliwa Majaliwa (Mb) Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa uongozi wake wa Shughuli za Serikali Bungeni na kwa kuwasilisha makadirio ya mapato na matumizi ya Ofisi yake kwa ufanisi Mkubwa. Aidha, naomba nichukue fursa hii kumshukuru Waziri na Naibu Waziri wa Nchi Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na

Uratibu ambao wanamsaidia Mheshimiwa Waziri Mkuu kutekeleza majumu yake katika ofisi hiyo. Kwa umuhimu wao, naomba niwatambue kama ifuatavyo: -

1. Mhe. William Vangingembe Lukuvi, Mb. – Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu
2. Mhe. Ummy Hamisi Nderiananga, Mb. – Naibu Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu.

Mheshimiwa Spika, naomba pia niwashukuru watendaji wote wa Ofisi ya Waziri Mkuu pamoja na taasisi zake kwa ushirikiano walioupatia Kamati wakiongozwa na Katibu Mkuu wa Ofisi hiyo Dkt. Jim Yonazi, Mhe. Jaji Francis S. Mutungi - Msajili wa vyama vya Siasa, Mhe. Jaji Jacobs Mwambegele – Mwenyekiti wa Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi Pamoja na Mkurugenzi Ndg. Ramadhani Kailima ambaye ni Mtendaji Mkuu wa Tume Huru ya Taifa ya Uchaguzi na Ndg. Aretas James Lyimo – Kamishina Jenerali wa Mamlaka ya kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya.

Mheshimiwa Spika, na kwa namna ya kipekee Kamati inaipongeza Wizara kupitia Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za kulevya nchini kwa kukamata dawa za kulevya kiasi cha **tani 2327.98** kwa mwaka 2024 sawa na ongezeko la **Asilimia 19** ya kiasi cha dawa za

kulevya kilichokamatwa mwaka 2023, hali hii inadhihirisha namna ambavyo Serikali ya awamu ya Sita inayoongozwa na Mhe. **Dkt. Samia Suluhu Hassan** Rais Wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, imedhamiria kupambana na uingizwaji na matumizi ya dawa za kulevya nchini.

Mheshimiwa Spika, mwisho lakini sio kwa umuhimu, napenda kumshukuru Katibu wa Bunge Ndg. Baraka I. Leornard, kwa kuratibu vema shughuli za Kamati na Bunge kwa mujibu wa Katiba ya Nchi. Aidha, nawashukuru Sekretarieti ya Kamati hii kwa kuratibu shughuli za Kamati na kufanikisha kukamilika kwa taarifa hii.

Mheshimiwa Spika, baada ya maelezo hayo, sasa naliomba Bunge lako tukufu likubali kujadili na kuidhinisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Waziri Mkuu kwa Mwaka wa Fedha 2025/2026 kama yalivyowasilishwa na mtoa hoja.

Mheshimiwa Spika, naomba kuwasilisha na ninaunga mkono hoja.

Dkt. Joseph Kizito Mhagama, Mb

MWENYEKITI WA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE

YA UTAWALA, KATIBA NA SHERIA

9 Aprili, 2025